Bijlage 2

Reactie omroepen op bevindingen Evaluatiecommissie inzake Ongehoord Nederland!

De Evaluatiecommissie NPO stelt in *Focus op de kernwaarden* (mei 2026) dat de publieke omroep voor een existentiële opgave staat. Juist in een tijd van desinformatie, polarisatie en dominante internationale platforms moet de publieke omroep herkenbaar staan voor zijn kernwaarden: kwaliteit en betrouwbaarheid, pluriformiteit, onafhankelijkheid en toegankelijkheid.

Pluriformiteit is daarbij essentieel. De groep Nederlanders die ON! nu bereikt en bedient moet zich herkennen in en gerepresenteerd voelen door de publieke omroep. Het probleem dat de Evaluatiecommissie en het Commissariaat signaleren is dan ook niet dát ON! een eigen geluid vertegenwoordigt, maar dat ON! herhaaldelijk tekortschiet in de naleving van de normen die voor álle publieke omroepen gelden.

De publieke omroep is een democratisch instituut. Publieke financiering schept publieke verplichtingen. Wie aan het publieke omroepbestel deelneemt, committeert zich aan de Code Journalistiek Handelen: feiten worden gecontroleerd, meningen worden onderscheiden van informatie en er wordt waarheidsgetrouw bericht. De Evaluatiecommissie concludeert dat ON! herhaaldelijk niet aan die verplichting heeft voldaan en daarmee de betrouwbaarheid van de publieke omroep als geheel onder druk zet. Dat noemt de commissie ernstig.

Het Commissariaat voor de Media voegt daar al eerder geuite ernstige zorgen aan toe over governance, bestuurlijke onrust, belangenverstrengeling, het naleven van regels en afspraken (compliance), de scheiding tussen zakelijke leiding en redactie en financiële rechtmatigheid. Dat zijn geen details. Dat zijn basisvoorwaarden voor deelname aan een publiek bestel.

Wat de situatie verder verzwaart: ON! zet volgens de Evaluatiecommissie oordelen van onafhankelijke instituties zoals de Ombudsman en het Commissariaat voor de Media stelselmatig weg als partijdig, trekt daaruit aantoonbaar onjuiste conclusies en ondermijnt zo het gezag van de instituties die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op en het bewaken van de kwaliteit van het bestel. De Evaluatiecommissie is daar helder over: wie deel uitmaakt van het bestel dient het gezag van de toezichthouder en Ombudsman te respecteren, ook bij inhoudelijk verschil van mening.

Voor nieuwe omroepen geldt dat de voorlopige erkenning juist bedoeld is om te kunnen beoordelen of een aspirant-omroep de publieke mediaopdracht waarmaakt en voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen. Het bestel biedt daarvoor ruimte, met onafhankelijke instituties voor de nodige checks and balances. De Evaluatiecommissie wijst in zijn rapport nadrukkelijk op het belang van erkenning van deze instituties, opvolging van verbeterpunten, naleving van gedeelde kwaliteitsstandaarden en samenwerkingsbereidheid. ON! schiet volgens de Evaluatiecommissie op deze punten structureel tekort.

Wij maken ons ernstige zorgen omdat de acties en opstelling van ON! de publieke omroep schade berokkenen en samenwerking ernstig bemoeilijken. Herhaalde overtredingen, aanhoudende bestuurlijke onrust en een patroon van niet-leren, zoals geconstateerd door de Evaluatiecommissie, laten wat ons betreft niet zien dat het bestuur van ON! zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid neemt.

Het nieuwe publieke bestel, waarin omroepen clusteren in omroephuizen en gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het functioneren van de publieke omroep als geheel, vraagt om die bestuurlijke verantwoordelijkheid. Samenwerking vergt immers vertrouwen en gedeelde professionele normen.

Als sector spreken we ons hierbij uit dat kwaliteit en betrouwbaarheid van ons media-aanbod de essentie vormen van de publieke omroep en dat naleving van de journalistieke code, onafhankelijkheid en het nakomen van omroepbrede afspraken om deze kernwaarde te borgen, harde voorwaarden zijn voor deelname aan het publieke bestel. Dit betekent dat zolang de huidige situatie voortduurt, de basis voor volwaardige deelname aan het bestel en voor de benodigde samenwerking ontbreekt. Pluriformiteit is wat ons betreft geen vrijbrief voor het structureel negeren van journalistieke normen. Herhaalde en structurele overtreding van onze gezamenlijke publieke uitgangspunten raakt immers aan ons fundament.

Gelet op het voorgaande verzoeken wij de NPO de Minister op te roepen om binnen de wettelijke mogelijkheden passende maatregelen te nemen.

AVROTROS
BNNVARA
EO
Human
KRO-NCRV
Omroep MAX
Omroep Zwart
PowNed
VPRO
WNL